

Doc. 1

27 august 1974. Notă privind principalele aspecte ale activității unor persoane care au aparținut fostului cult greco-catolic.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 9777, ff. 234-236v)

Nr.00120240 din 27 august 1974

Ex.nr. 1

234

N O T A

privind principalele aspecte ale activității unor persoane care au aparținut fostului cult greco-catolic

Unele persoane care au aparținut fostului cult greco-catolic din țara noastră, continuă să manifeste preocupări cu privire la reînființarea Bisericii greco-catolice în R.S.România.

Animatorii acțiunilor respective s-au dovedit a fi episcopii greco-catolici clandestini TODEA ALEXANDRU din Reghin, DRAGOMIR IOAN din Ariniș - Maramureș, HIRTEA IULIU din Oradea, PLOSCARU IOAN din Lugoj și KERTES IOAN din Sărățel - Năsăud, hirotoniți în secret, după actul revenirii din anul 1948 de către reprezentantul, din acea perioadă, al Vaticanului la București. La acțiunile episcopilor clandestini, s-au alăturat și alți foști preoți sau călugări greco-catolici din diferite localități din țară.

Una din căile folosite în scopul susmenționat este redactarea și expedierea de memorii către conducerea statului nostru, activitate de care se preocupă îndeosebi episcopul greco-catolic clandestin TODEA ALEXANDRU. Acesta a întocmit și înaintat organelor în drept, mai multe memorii cu privire la recunoașterea și reînființarea Bisericii greco-catolice, consultând în prealabil și pe ceilalți episcopi clandestini greco-catolici.

În primăvara anului 1974, el a întocmit un memoriu pe care l-a predat spre studiu judecătorului DOBREANU ION din Cluj, fost membru al organizației legionare și adept al cultului greco-catolic, rugându-l ca, în calitate de jurist, să vadă "temeinicia argumentelor" cuprinse în memoriu. Cel în cauză și-a exprimat acordul pentru modul cum a fost conceput.

Episcopii clandestini, unii foști preoți și călugări greco-catolici au întreprins și alte acțiuni clandestine, principalele forme ale acestei activități fiind:

- Redactarea și difuzarea de scrisori anonime și a altor scrieri religioase cu caracter ostil statului nostru, prin care instigă la acțiuni de reorganizare clandestină a greco-catolicismului în țara noastră. Fostul preot greco-catolic ARVA IOAN, din Pitești, a fost identificat, în primăvara anului 1974, ca autor al mai multor scrisori anonime difuzate în septembrie 1973, prin care incita pe destinatari (foști preoți greco-catolici) să folosească toate mijloacele, inclusiv sprijinul unor ambasade străine, pentru legalizarea cultului. La percheziția domiciliară ce i s-a făcut au fost depistate și alte scrieri cu conținut ostil, redactate de cel în cauză, iar din cercetările efectuate în cadrul urmăririi penale a rezultat că a fost stimulat în activitatea sa de episcopii clandestini HIRTEA IULIU și PLOSCARU IOAN.

În prezent se acționează pentru identificarea autorului mai multor scrisori anonime difuzate în luna februarie 1974, pe raza județului Timiș, adresate unor ierarhi ortodocși - foști preoți greco-catolici - cu îndemnuri de a-și revizui atitudinea față de actul din 1948.

- Incercări de reorganizare clandestină a unor ordine călugărești de nuanță greco-catolică în județele Cluj, Sălaj și municipiul București. Inițiatori principali ai acestor acțiuni erau foștii călugări greco-catolici BOROTA EMIL din Turda, FICICA CORNEL din județul Mureș și DANCIU AGENOR din București, sprijiniți îndeaproape de către episcopii clandestini HIRTEA IULIU, TODEA ALEXANDRU și DRAGOMIR IOAN. În aceeași direcție acționau și 12 călugărițe din orașul Jibou, județul Sălaj, care, locuind în aceeași clădire, desfășurau activitate greco-catolică clandestină. Ca urmare a măsurilor luate, acțiunile acestora au fost destrămate.

- Acțiuni prin care se urmărește menținerea speranțelor celor interesați în reînființarea Bisericii greco-catolice în țara noastră. În acest scop, episcopii clandestini, unii foști preoți și călugări greco-catolici, întrețin legături între ei și cu alte persoane care au aparținut cultului respectiv, organizează clandestin slujbe religioase în rit greco-catolic și acționează pentru atragerea la astfel de activități a diferitelor persoane, îndeosebi tineri intelectuali proveniți din familii care au aparținut cultului greco-catolic. Fostul preot greco-catolic CRISTIAN OCTAVIAN din București, împreună cu 3 foste călugărițe greco-catolice, amenajase într-un imobil din Capitală o cameră în care țineau slujbe religioase în rit greco-catolic la care participau și alte persoane. Ca urmare a măsurilor luate, această grupare a fost destrămată.

n.n. În anii 1973-1974 au mai fost destrămate alte 3 grupări din județele Cluj, Sălaj și municipiul București, formate din foști preoți și călugări greco-catolici care organizau la domiciliile unora dintre ei slujbe religioase în rit greco-catolic.

Foștii preoți greco-catolici COSMA AVRAM din Timișoara, BERINDE DANILA din Craiova, ARVA IOAN din Pitești și alții, s-au deplasat în diferite localități din țară, luând legătura cu foști

preoți, călugări și laici greco-catolici, îndemnându-i la "rezistență".

n.n. Pentru contracararea activității celor în cauză au fost avertizate 17 persoane și sînt în curs acțiuni de influențare sau compromitere împotriva altor 48 de persoane.

Activitatea clandestină greco-catolică este stimulată și sprijinită din punct de vedere moral și material de către Vatican și emigrația greco-catolică, prin asociațiile "Caritas" și "Biserica în suferință", care trimit, pe diferite căi, ajutoare în bani și obiecte unor persoane care au aparținut cultului respectiv. Episcopul clandestin TODEA ALEXANDRU primește trimestrial de la Vatican sume între 4.000-5.000 lei. PLOSCARU ION a primit de la Vatican diferite sume de bani și obiecte trimise ca "din partea unor cunoștințe din străinătate". DRAGOMIR IOAN și HIRTEA IULIU au primit de la Vatican 4.000 și, respectiv, 7.400 de dolari pentru a-și construi locuințe proprietate personală.

Vaticanul și asociația "Biserica în suferință" au trimis mai mulți emisari în țara noastră în scopul instigării la intensificarea activității greco-catolice clandestine. În luna iunie a.c., a venit sub pretextul vizitării rudelor din România, călugărița greco-catolică POP LETITIA, care activează la Centrul de coordonare al călugărițelor greco-catolice de la Vatican. A adus diferite materiale de propagandă mistică, căutînd să scoată în evidență "supremația religiei greco-catolice". Din însărcinarea preotului greco-catolic TAUTU ALOISIU de la Vatican, s-a interesat îndeaproape de situația persoanelor care au aparținut cultului greco-catolic.

Cu preocupări similare au mai venit în țara noastră emisarii greco-catolici CLINET MIRCEA din Italia, MOTISAN

CORNELIA, BORA IULIANA, NICOLAS JEAN MAURICE, CHINDRIS MARIA din Franța și PODSKALSKI GERHARD din R.F.Germania. Pentru curmarea acțiunilor acestora, ultimii trei au fost trecuți pe lista persoanelor indezirabile.

Recent a fost interceptată o acțiune a Vaticanului de a trimite unor persoane din țara noastră scrisori însoțite de chestionare referitoare la situația cultelor din R.S.România. O astfel de scrisoare cu un chestionar conținând 65 de întrebări a primit episcopul clandestin DRAGOMIR IOAN. Au fost luate măsuri de a se stabili dacă au mai primit și alte persoane scrisori de acest fel, în vederea contracarării acestei acțiuni.

Preocupări de sprijinire a activității greco-catolice clandestine există și în rîndul unor clerici romano-catolici din țara noastră. Preotul romano-catolic BOROS BELA din Timișoara, hirotonit clandestin ca episcop romano-catolic, cu prilejul unei călătorii în R.F.Germania a primit de la un preot din această țară suma de 100.000 lei, din care 50.000 lei i-a distribuit sub formă de ajutor celor 5 episcopi greco-catolici clandestini.

Unii episcopi clandestini și foști preoți greco-catolici din țara noastră, caută să influențeze diferite persoane din străinătate, să intervină pentru a determina Vaticanul să acționeze în direcția "rezolvării problemei greco-catolice din România". În contextul acestor preocupări, cardinalul DOPFNER IULIUS din R.F.Germania, a sugerat ideea ca episcopii greco-catolici din România să ceară Vaticanului - prin MARTON ARON - primirea lor în Biserica romano-catolică, urmînd ca ei să primească funcții de vicari, iar MARTON ARON să devină mitropolit al bisericii respective. Ulterior, - a sugerat DOPFNER - reprezentanții Bisericii romano-catolice urmează să inițieze un dialog cu reprezentanții

Bisericii Ortodoxe Române, pentru realizarea unei "comuniuni" a celor două biserici și, în final, punerea lor sub jurisdicția Vaticanului.

Unii episcopi clandestini și alți foști preoți greco-catolici din țara noastră își exprimă dezacordul față de sugestiile lui DOPFNER, considerînd că o astfel de acțiune ar duce la "deznaționalizarea" bisericii greco-catolice, care oficia slujbele religioase în limba română.

Măsurile de cunoaștere la timp și de zădărnificare a acțiunilor clandestine referitoare la reînființarea cultului greco-catolic din țara noastră, vor fi continuate.